

จรัญดา จันทร์แจ่ม 2557: แนวทางการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการถ่ายทอด
ภูมิปัญญาผ้าจากสู่เยาวชนของชุมชนชาวไทย-ชนวน ตำบลลุมพุก อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน) สาขาวิชาการพัฒนาทรัพยากร
มนุษย์และชุมชน ภาควิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก:
ผู้ช่วยศาสตราจารย์อภิชชาติ ไจอรีย์, ประ.ด. 198 หน้า

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภูมิปัญญาการทอผ้าของชุมชนชาวไทย-ชนวน 2) ศึกษาระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการถ่ายทอดภูมิปัญญาผ้าจากสู่เยาวชนของชุมชนชาวไทย-ชนวน และ 3) นำเสนอแนวทางการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการถ่ายทอดภูมิปัญญาผ้าจากสู่เยาวชนของชุมชนชาวไทย-ชนวน ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาบริบทภูมิปัญญาการทอผ้า โดยการสัมภาษณ์ปราชญ์ชุมชน ครูภูมิปัญญา และผู้รู้ จำนวน 6 คน ขั้นตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดภูมิปัญญาผ้าจาก โดยการสอบถามตัวแทนครัวเรือน จำนวน 130 คน ด้วยแบบสอบถาม และขั้นตอนที่ 3 ค้นหาแนวทางการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดภูมิปัญญาผ้าจากสู่เยาวชน โดยวิธีการสนทนากลุ่มจากตัวแทนภาคีภายในชุมชน จำนวน 16 คน วิเคราะห์ข้อมูลแบบผสมทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ร่วมกับการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษา พบว่า 1) ภูมิปัญญาการทอผ้าของชุมชนชาวไทย-ชนวน ตำบลลุมพุก มีการสืบทอดตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่สะท้อนผ่านลายผ้า อันแสดงถึงความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนด้วยเทคนิคการทอผ้า คือ การจกเส้นด้ายลงบนผ้าทอด้วยชนวน และมีความสำคัญทั้งทางด้านวัฒนธรรม สังคม และเศรษฐกิจชุมชน 2) ระดับการมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดภูมิปัญญาผ้าจากสู่เยาวชนของชุมชนชาวไทย-ชนวน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.22, S.D. = 0.95$) โดยประชาชนที่มีเพศ และสถานภาพครัวเรือนแตกต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดภูมิปัญญาผ้าจากสู่เยาวชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) แนวทางการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการถ่ายทอดภูมิปัญญาผ้าจากสู่เยาวชน พบว่า มี 7 แนวทาง ดังนี้ (1) เพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ข้อมูลข่าวสารด้านภูมิปัญญาการทอผ้าให้กับประชาชนภายในชุมชน (2) เปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนที่มีความพร้อมเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการถ่ายทอดภูมิปัญญาผ้าจากสู่เยาวชน (3) สร้างเครือข่ายกลุ่มผู้ทอผ้า เครือข่ายภูมิปัญญาการทอผ้า และเครือข่ายเยาวชนภายในชุมชน (4) การจัดกิจกรรมส่งเสริมการถ่ายทอดภูมิปัญญาการทอผ้าจากสู่เยาวชน (5) องค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่มทอผ้า และโรงเรียนร่วมจัดสรรงบประมาณสนับสนุน (6) สร้างครูภูมิปัญญารุ่นใหม่ และ (7) ส่งเสริมการทำงาน และบทบาทความเข้มแข็งของกลุ่มผู้นำสตรี